

Kolosserbrevet Kapitel 4. Övers och komm: Bo Giertz

Kolosserbrevet Kapitel 4 Bön och mission (Kol 4:2–6)

Översättning

Var uthålliga i bönen, med vaket sinne och många tacksägelse. När ni ber, så bed också för oss att Gud hjälper oss och öppnar dörr för sitt ord, så att jag kan förkunna Kristi hemlighet — den för vars skull jag nu sitter fången — och lägga fram den klart och tala som jag bör.

Upptred klokt och förståndigt bland dem som står utanför, och ta väl vara på varje lägligt tillfälle. Välj era ord så att de alltid är värd men ändå har salt i sig — så att ni vet hur ni skall svara en och var.

Kommentar

Paulus manar till uthållighet i bönen. Han följer som vanligt sin Mästares anvisningar. Men han använder konsekvent andra ord. Vad Jesus sagt, det skulle alla kristna känna till. Sådant hörde till det som ”överlämnats” till dem och som de fått ”mottagas. Om sådant påmindes de åter och åter i den undervisning de fick av sina ”herdar och lärare”. Paulus ger egna formuleringar och tillämpningar. Han manar till uthållig bön och säger – ordagrant översatt – ”vakande i den med tacksägelse”. ”Vakande i den” kan syfta på seden att använda nattens timmar till bön (så som Jesus brukade göra), men det kan också betyda ”under andlig vaksamhet” så att man ber av hjärtat och vakar över de frestelser som kommer också under bönen. ”Med tacksägelse” innebär den vanliga påminnelsen att åter och åter tacka och inte bara be om hjälp.

Paulus kan inte nämna bönen utan att genast komma in på det stora böneämnet: evangeliets utbredande. Han räknar med förbönen som en av de verksammaste krafterna i sitt arbete. Till slut är det bara Gud som kan göra, att människor lyssnar till evangeliet och att det blir rätt framlagt.

Men till missionsverket hör också vårt dagliga uppträdande. Det gäller att uppträda rätt och klokt bland dem som står utanför, inte utmana och reta men ta vara på de tillfällen, då dörren står på glänt till människors hjärtan. Det gäller inte minst att kunna tala och svara rätt, alltid vänligt, men inte menlöst. Vi skall ju vara jordens salt (åter anspelar Paulus på Jesu ord, utan att direkt citera dem).

Personliga meddelanden och hälsningar (Kol 4:7–18)

Översättning

Allt som rör mig skall ni få reda på genom Tykikus, min älskade broder och trogne tjänare och medarbetare i Herren, som jag nu sänder till er just för den sakens skull, så att ni skall få veta hur vi har det här och för att han skall styrka era hjärtan. Med honom skickar jag Onesimus, den trogne och älskade brodern, som är hemma hos er. De kommer att låta er veta allt som rör oss här.

Aristarkus, som sitter fången tillsammans med mig, hälsar till er. Det gör också Markus, han som är kusin till Barnabas. Om honom har ni ju fått brev, så att ni, om han kommer till er, skall ta väl emot honom. Vidare hälsar Jesus, som kallas Justus. Bland judarna är dessa båda de enda som är mina medarbetare för Guds rike och som visat mig deltagande.

Ni får hälsningar också från Epafros, er landsman och Kristi Jesu slav. I sina böner kämpar han alltid för er, för att ni skall stå fast fullkomnade och fullt vissa i allt som är Guds vilja. Jag kan betyga, att han verkligen gör sig möda för er skull och för dem som bor i Laodikea och Hierapolis. Lukas hälsar till er, den älskade läkaren, och Demas. Hälsa bröderna i Laodikea och Nymfe och dem som håller gudstjänst i hennes hus.

När det här brevet blivit uppläst hos er, så se till att det blir uppläst också i församlingen i Laodikea. Och att ni får läsa det brev som skickas över från dem. Och säg till Arkippus: Ge akt på det ämbete som du fått motta i Herren, så att du fullgör det i allt.

Jag, Paulus, skriver här en hälsning med egen hand: Kom ihåg mina bojar. Näd vare med er.

Kommentar

Det närmast följande avsnittet är nästan ordagrant detsamma som i Efesierbrevet. Paulus berättar inte om hur han själv har det, om processens gång och framtidsutsikterna, fast det självfallet var något som mottagarna var ivriga att få höra. Ty´kikus, som nu kommer med detta brev, kan ju berätta långt utförligare än det går att skriva på den dyra papyrusrullen.

Ett litet tillägg gör Paulus här. Han berättar att han sänder också Onesimus ”som är hemma hos er”. Han kallar honom en trogne (eller ”troende” – det är samma ord) och älskad broder, alltså en medkristen. Bakom de orden ligger en lång historia som vi får höra närmare om i brevet till Filemon. Onesimus var en förrymd slav, som blivit omvänd och nu skulle vända tillbaka till sin herre. Paulus vill anbefalla honom till ett gott mottagande. Eftersom han hörde hemma i Kolosse, fanns det ingen anledning att nämna honom i det brev – Efesierbrevet – som samtidigt skulle gå till de andra församlingarna.

Så följer hälsningarna, dem som en bibelläsare har så lätt att gå förbi utan närmare eftertanke men som har ganska mycket att säga om gemenskapen i kyrkan. Här träder de annars ofta okända människorna i kyrkan fram, de många medarbetarna och de vanliga församlingsmedlemmarna. Först hälsar två av de mera välkända. Den ene är Aristarkus, som hade varit med Paulus i Efesus och släpats till teatern av den rasande folkmassan, för att sen följa honom till Jerusalem och så småningom komma

med fångtransporten till Rom, där han tycks ha hållits fängslad tillsammans med Paulus. Sen kommer hälsningarna från Markus, vanligen kallad Johannes Markus, som med sin kusin Barnabas hade följt Paulus på den första missionsresan till Cypern men inte ville vara med längre, när färden gick till rent hedniska bygder i det inre av Mindre Asien, något som gjorde att Paulus inte ville ta honom med längre fram och därigenom kom att skilja sig också från Barnabas. Den konflikten är uppenbarligen ur världen, när Paulus skriver detta brev, och Markus hör åter till kretsen av trogna medhjälpare. Enligt vad man visste berättas i fornkyrkan är det denne Markus, som nedskrivit vårt Markusevangelium. Vi hör här att han planerat någon resa till Mindre Asien och att Paulus skickat rekommendationsbrev i förväg. Kanske behövdes det, om man i församlingarna hört talas om att Paulus tidigare varit missnöjd med hans uppträdande. Här får nu Markus det intyget att han varit en av de få bland judarna som troget stått vid apostelns sida under fångenskapen i Rom.

Det får också en annan – annars okänd – jude som hette Jesus. Det namnet var då ännu vanligt. Denne Jesus hade också – som många judar – ett romerskt tillnamn: Justus.

Vidare hälsar den Epafras, som tydligen grundat församlingen i Kolosse och varit dess ledare. Varför han kommit till Rom vet vi inte. Paulus är i varje fall angelägen att stryka under att Epafras inte glömt sin gamla församling, utan kämpar i sina böner både för den och för grannstädernas kristna. Åter ser vi vilken roll förbönen spelade och hur medveten man var om att den innebar ett verkligt arbete.

Näst sist hälsar också läkaren Lukas, den som enligt traditionen är författaren till Lukasevangeliet och Apostlagärningarna. Vi möter alltså här på dessa korta rader – om vi räknar med Paulus – författarna till en stor del av vårt Nya Testamente.

Till sist kommer en hälsning från Demas. Han nämns också i brevet till Filemon, uppräknad bland Paulus medarbetare. Här får han ingen närmare karakteristik. Kanske Paulus anade den tragedi, som finns omtalad i andra brevet till Timoteus (4:10), där Paulus nämner att Demas av kärlek till denna världen övergivit honom.

Så sänder Paulus egna hälsningar, särskilt till Laodikea och till en av de kristna som upplåtit sitt hus för missionsverksamhet (kyrkor hade man ju ännu inte) och samlat en ”husförsamling” där. Enligt den troligaste läsarten var det en kvinna med namnet Nymfe, fast några gamla handskrifter förutsätter att det var en man med namnet Nymfas. I varje fall var det en av de många okända, kvinnor och män, som tog en självklar del i missionsarbetet med allt vad de ägde och hade.

Slutligen ger Paulus en intressant tillsägelse. Detta brev skall läsas upp också i grannförsamlingen, och ett brev som kommit dit skall läsas upp i Kolosse. Vi får här en första antydning om en utveckling som skulle få betydelse för all framtid. Man läste de apostoliska breven vid gudstjänsten, också dem som man kunde få i avskrift från andra församlingar. När längre fram den frågan uppkom, vad som skulle räknas som heliga skrifter, så blev ett avgörande kriterium just detta, vad som sedan äldsta tid brukat läsas vid gudstjänsten.

Vad hälsningen till Arkippos innebär kan vi inte veta. Det är ju det utmärkande för verkliga, äkta brev, att där kan finnas sådant som är begripligt bara för mottagaren. Vilket uppdrag eller ämbete som Arkippus fått, vet vi inte exakt. Vi får återkomma till den saken, eftersom han nämns också i brevet till Filemon. Meningen med en sådan hälsning, framförd genom hela församlingen, kan vara att ge vederbörande en påstötning och sporra honom till djärvare tag. Det kan också vara att ge honom stöd, om han måste göra något, som inte faller alla på läppen.

Allra sist kommer det vi skulle kalla den egenhändiga underskriften. Paulus följer här den allmänna seden i antiken. Även om man – vilket var mycket vanligt – använde sig av en skrivare, skrev man till sist med egen hand en hälsning. Ibland var det bara ordet ”eroso” (”lev väl”). Sitt namn kunde man utelämna, när mottagaren antogs känna handstilen. Här sätter Paulus ut sitt namn. Han skriver ju till främlingar. Och han skriver ner en liten bön tillsammans med hälsningen. Han ber dem tänka på hans bojar. Att han nämner just den saken, låter oss ana hur mycket han led av att vara fjättrad. Till sist följer hans personligt nedskrivna fridsönskan.

Vi äger bara avskrifter av Pauli brev. Originalen på papyrus har för länge sedan skattat åt förgängelsen. Hade vi dem kvar, skulle vi kunna se hur handstilen växlade, där Paulus själv fattat pennan. Men ännu anar vi bakom sådana ställen den vardagliga, påtagliga verklighet, ur vilken dessa brev är framsprungna. Och det hjälper oss kanske att förstå att de har att göra också med den verklighet som vi lever i.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar, Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk, All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Kolosserbrevet